

Cümlede Anlam — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 10 soru

“Düzenli okursan sözcük dağarcığın genişler.” cümlesinde gerçekleşecek gelişme, düzenli okuma durumuna bağlanmıştır. Bu tür yapılarda bir yargının gerçekleşmesi, başka bir durumun gerçekleşmesine bağlı olarak düşünülür.

1. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir yargının gerçekleşmesi başka bir durumun gerçekleşmesine bağlanmıştır.
- B) Bir sonucun ortaya çıkma sebebi aynı cümlede açıklanmıştır.
- C) Bir işin yapılmasındaki amaç açıkça belirtilmiştir.
- D) İki varlık üstünlük bakımından karşılaştırılmıştır.
- E) Kişisel bir değerlendirme genel geçer biçimde sunulmuştur.

2. “Bu rapor, ancak veriler düzenli biçimde güncellenirse güvenilirliğini koruyabilir.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Raporun güvenilirliği, verilerin düzenli güncellenmesine bağlıdır.
- B) Veriler düzenli güncellendiğinde rapor kesinlikle güvenilir olur.
- C) Raporun güvenilirliği, verilerin geçmişte güncellenmiş olmasına dayanır.
- D) Rapor, veriler güncellenmese de güvenilirliğini korur.
- E) Verilerin güncellenmesi raporun hazırlanma amacını açıklar.

3. “Araştırmacı, sonuçları değiştirmemek için ölçümleri aynı saatte yaptı.” cümlesinin anlamca en yakın karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Araştırmacı, sonuçların değişmemesi amacıyla ölçümleri aynı saatte gerçekleştirdi.
- B) Araştırmacı, sonuçlar değiştiği için ölçümleri aynı saatte gerçekleştirdi.
- C) Araştırmacı, ölçümleri aynı saatte yaptığından sonuçlar kesinlikle değişmedi.
- D) Araştırmacı, ölçümleri aynı saatte yaparsa sonuçları değiştirmemiş olur.
- E) Araştırmacı, sonuçları değiştirmedeği hâlde ölçümleri aynı saatte yaptı.

Bir cümlenin anlam ilişkisini belirlerken yalnızca kullanılan sözcüklere değil, yargılar arasındaki bağlantıya da bakmak gerekir. “Düzenli çalışırsan konuyu kısa sürede kavrsın.” cümlesinde kavrama eylemi belirli bir duruma bağlanmıştır. ----. Bu nedenle aynı ek veya bağlacın her cümlede aynı anlamı taşıdığı düşünülmemelidir.

4. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bu bağlantı, yargının gerçekleşmesini bir koşula bağlayan anlam ilişkisidir.
- B) Bu bağlantı, ortaya çıkan sonucun geçmişteki nedenini kesin biçimde açıklar.
- C) Bu bağlantı, iki varlığın üstünlük bakımından karşılaştırılmasını zorunlu kılar.
- D) Bu bağlantı, kişisel bir değerlendirmenin herkesçe kabul edildiğini gösterir.
- E) Bu bağlantı, yapılan işin hangi amaçla gerçekleştirildiğini doğrudan bildirir.

Bir yargının kişiden kişiye değişebilmesi, onun ölçülebilir olmadığı anlamına gelir. “Bu serginin en etkileyici bölümü giriş katındadır.” cümlesi, konuşanın değerlendirmesini yansıtır. Buna karşılık ziyaretçi sayısı gibi veriler, kişisel beğeniden bağımsız olarak değerlendirilebilir.

5. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A)** Bir eserin etkileyiciliğine ilişkin değerlendirme, kişisel yoruma dayanabilir.
- B)** Bir serginin en etkileyici bölümü herkes için aynı olmak zorundadır.
- C)** Ziyaretçi sayısı, kişisel beğeniye dayalı bir yargı oluşturur.
- D)** Ölçülemeyen bütün yargılar bilimsel açıdan geçersizdir.
- E)** Kişisel değerlendirmeler, sayısal verilerden daha güvenilirlerdir.

Açıklama yapılırken okuyucunun önce ortaya çıkan durumu bilmesi sağlanabilir. Ardından bu durumun hangi etkenden kaynaklandığı belirtilir. “Sokaklar boşaldı çünkü şiddetli yağmur başladı.” cümlesinde de anlatım, ortaya çıkan durumdan onun gerekçesine doğru ilerlemektedir.

6. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A)** Açıklama yapılırken sonuçtan nedene doğru bir sıra izlenebileceğine
- B)** Bir durumun ardından o durumun kaynağının verilebileceğine
- C)** Sokakların boşalmasının yağmurla ilişkilendirildiğine
- D)** Açıklama cümlelerinde nedenin her zaman sonuçtan önce söylendiğine
- E)** Bir cümlede ortaya çıkan durum ile gerekçesinin birlikte bulunabileceğine

Cümleler arasındaki anlam ilişkisini belirlemek için kullanılan ek ve bağlaçların işlevi dikkate alınmalıdır. “Verileri karşılaştırırsan araştırmanın eksik yönlerini görürsün.” cümlesinde görme eylemi bir duruma bağlanmıştır. “Verileri karşılaştırdığından eksik yönleri gördü.” cümlesinde ise görme eyleminin gerekçesi belirtilmiştir.

7. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)** Benzer görünen iki yapı, cümlede farklı anlam ilişkileri kurabilir.
- B)** “-dığından” eki her kullanıldığında koşul anlamı oluşturur.
- C)** “-san” eki her cümlede neden-sonuç ilişkisi kurar.
- D)** Bir cümlede koşul ve neden anlamı aynı anda zorunlu olarak bulunur.
- E)** Anlam ilişkisi belirlenirken yalnızca bağlaçların sözlük anlamına bakılır.

I. “Koşul” cümlesinde bir yargının gerçekleşmesi başka bir durumun ortaya çıkmasına bağlanır. II. “Açıklama” cümlesinde önce sonuç, ardından bu sonuca ilişkin neden belirtilir. III. “Neden-sonuç” cümlesinde bir sonucun ortaya çıkmasına yol açan durum da verilir. IV. “Karşılaştırma” cümlesi, iki varlık ya da durumu üstünlük yönünden kıyaslayabilir. V. “Öznel anlatım”, kişiden kişiye değişen ve herkes için aynı olan bir yargıyı bildirir.

8. Numaralanmış cümlelerin hangisinde, anlamca çelişen ifadelerin kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Kent arşivinin dijitalleştirilmesi için hazırlanan plan, uzman kuruluna sunulmuştur. Kurul, belgelerin sınıflandırılması tamamlanırsa çalışmanın ikinci aşamasına geçileceğini bildirmiştir. Bu bildirim, ikinci aşamanın kendiliğinden başlamayacağını; önce belirlenen işlemin bitirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

9. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İlerideki adımın gerçekleşmesi için bir ön gereğin tamamlanması gerekmektedir.
- B) Belgelerin sınıflandırılması, çalışmanın ikinci aşamasına geçilmesinin nedenidir.
- C) Uzman kurulu, dijitalleştirme planını bütün yönleriyle uygun bulmuştur.
- D) Çalışmanın ikinci aşamasına geçilmesi, belgelerin sınıflandırılmasından daha önemlidir.
- E) Kent arşivlerinin dijitalleştirilmesi, uzman kurullarının ortak kararıyla yürütülmelidir.

10. İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin katalogları, eserlerin provenansı doğrulanırsa yayıma açılacaktır. Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söz konusu yayınların hazırlanması, öncelikle kaynak geçmişinin denetlenmesine bağlıdır.
- B) Eserlerin geçmişinin denetlenmesi, katalogların yayımlanmasının kesin nedenidir.
- C) Katalogların yayımlanması, eserlerin geçmişi denetlenmeden de gerçekleşecektir.
- D) Eserlerin geçmişinin denetlenmesi, katalogların yayımlanmasından daha değerlidir.
- E) Katalogların yayımlanması, bütün müzelerde aynı denetim sürecini gerektirmektedir.

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. A

5. A

6. D

7. A

8. E

9. A

10. A

Çözümler

1. Parçada gelişmenin gerçekleşmesi düzenli okumaya bağlanmaktadır. Bu, koşul anlamının temel özelliğidir; B neden-sonuç, C amaç-sonuç, D karşılaştırma, E ise öznel anlatımla ilgilidir.
2. “Ancak” sözcüğü, raporun güvenilirliğini korumasını verilerin düzenli güncellenmesi koşuluna bağlamaktadır. Cümle, bu koşul gerçekleştiğinde sonucun kesinlikle gerçekleşeceğini söylemez; B bu nedenle güçlü bir çeldiricidir.
3. “Değiştirmek için” ifadesi, ölçümlerin aynı saatte yapılmasının amacını bildirir. B neden, D koşul, C ise cümlede bulunmayan kesinlik anlamı taşır; A anlamı korur.
4. İkinci cümlede kavrama eylemi düzenli çalışma durumuna bağlanmaktadır. Boşluktan sonra ek ve bağlaçların her zaman aynı anlamı taşımadığı belirtilmesi, bu ilişkinin koşul olduğunu açıklayan A seçeneğini gerektirir.
5. Parçada serginin etkileyici bölümüne ilişkin yargının konuşanın değerlendirmesini yansıttığı belirtilmektedir. Bu nedenle böyle bir değerlendirmenin kişisel yoruma dayanabileceği çıkarılır; B ve D kapsamı aşan, C ile E ise parçaya aykırı yargılardır.
6. Parça, sonuçtan sonra nedenin verilebileceğini anlatmaktadır. Nedenin her zaman sonuçtan önce söylendiği belirtilmemiş, tersine verilen örnekte sonuç önce açıklanmıştır; bu nedenle D seçeneğine değinilmemiştir.
7. Parçada iki cümlede de benzer bir eylem bulunmasına rağmen ilkinde koşul, ikincisinde neden ilişkisi kurulmuştur. Bu nedenle ek ve bağlaçların cümledeki işlevi önemlidir; B, C, D ve E parçanın karşılaştırmasına aykırıdır.
8. Öznel yargılar kişiden kişiye değişebilen, göreceli değerlendirmelerdir. V. cümlede bu özellik, herkes için aynı olma ifadesiyle çeliştirilmiştir; bu nedenle anlatım bozukluğu V. cümlededir. Diğer cümlelerde koşul, açıklama, neden-sonuç ve karşılaştırma ilişkileri doğru kurulmuştur.
9. Parçada ikinci aşamaya geçiş, belgelerin sınıflandırılmasının tamamlanması şartına bağlanmıştır. Bu nedenle A seçeneği, yargının gerçekleşmesini bir olguya bağlayan yapıyı doğru biçimde karşılar. B seçeneği ise şart ilişkisini neden-sonuç ilişkisine dönüştürerek anlamı değiştirmektedir; kurulun planı bütünüyle onayladığı ya da kurulların ortak kararının zorunlu olduğu belirtilmemiştir.
10. Cümlede katalogların yayımlanması, eserlerin provenansının doğrulanması koşuluna bağlanmıştır. A seçeneği bu koşullu ilişkiyi, anlamı koruyarak farklı sözlerle ifade etmektedir. B seçeneği koşulu kesin bir nedene dönüştürür; C koşulu kaldırır, D karşılaştırma ekler, E ise cümlede bulunmayan bir genellemeye ulaşır.